

Redaktör: Petter Olofsson debatt@di.se Telefon 08-573 650 00

Om älvarna kan fyllas med lax kommer fisketurismen att utvecklas snabbt och bli en ny svensk miljardindustri. Det kräver att EU:s fiskeministrar som träffas i dag följer forskarnas rekommendationer. Och att vi slutar att lyssna på yrkesfiskarna som försvarar ett ekonomiskt betydelselöst fiske av giftig lax. Det skriver **Manni Svensson**, Sveriges fisketurismföretagare.

TÄNK OM. Det är dags för Sverige att sätta ned foten och verka för en hållbar fiskepolitik som värnar om folkhälsan, stöttar Östersjöns sargade ekosystem och ger nya jobb, skriver Manni Svensson.

FOTO: NIKLAS LUNDENGÅRD

Dags ge turisterna spön

Laxfisketurism har potential att bli en svensk miljardindustri, precis som den redan är i Norge, Skottland och på Island. I Sverige har vi förutsättningarna i form av vacker natur, stora orörda älvar, kompetens och infrastruktur. Vi har en unik resurs och konkurrensfördel i Östersjöaxen som är synnerligen välväxt. Det är världens största lax av arten *Salmo salar*, med en medelvikt som är klart högre än i våra konkurrentländer.

Om vi kan fylla våra älvar med lax kommer turistindustrin att utvecklas snabbt och ge hundratals jobb i företag som erbjuder transporter, mat, boende och guidetjänster, från lyx till lågbudget. Enorma områden i Norrlands älvdalar är lågutnyttjade för turism, det finns plats för alla.

I dag ska EU:s ministrar med ansvar för fiske besluta om nästa års fiskekvot för lax i Östersjön. EU-kommissionen har föreslagit en kvot som är dubbelt så stor som ICES, Internationella havsforskningsrådet, rekommenderat. Kvoten fördelas mellan EU:s medlemmar runt Östersjön. De flesta laxarna tas av yrkesfisket, trots höga dioxinhalter som innebär att laxfångsten inte får saluföras som föda i EU, förutom i Sverige, Finland och Lettland som har undantag

”En av de självklara åtgärderna för att stärka vildlaxen är att kraftbolagen åläggs att bygga fiskvägar – det har de råd till.”

från saluförbudet. Den vilda laxen är dessutom rödlistad av WWF – men trots detta har den starka yrkesfiskarlobbyn drivit EU att inte bara tillåta utan också betala ut bidrag för överfisket.

Dioxinundantag eller inte, över 500 ton Östersjöaxen per år konsumeras. I Sverige rekommenderar Livsmedelsverket barn och kvinnor i barnafödande ålder att äta fisk med höga halter av dioxin högst två till tre gånger per år. Dessvärre är det bara 15 procent av befolkningen som känner till detta enligt Livsmedelsverket. Än värre är att det inte finns krav på att laxen ska vara ursprungsmärkt i handeln och på krogen. Hur ska vi kunna följa kostråd om vi nu känner till dem, om vi inte ens vet vad vi äter!?

När vattenkraften började byggas ut för drygt 100 år sedan anlades sällan fungerande fiskvägar förbi dammarna så att laxen kunde komma upp i älvarna för att leka. I stället ålades

kraftbolagen att sätta ut odlade laxungar, smolt, som kompensation. Fisket i öppet hav ute i Östersjön sker på blandade bestånd, vilket innebär att både laxar som odlats för kompensation och vildlaxar tas av yrkesfiskarnas redskap. I kombination med ett långvarigt överfiske har det resulterat i en svag stam av vildlax som i många älvar balanserar på gränsen till utrotning. En av de självklara åtgärderna för att stärka vildlaxen är att kraftbolagen åläggs att bygga fiskvägar – det har de råd till.

Även om EU:s fiskeministrar ännu en gång ignorerar forskarnas råd, kan man ha en viss förhoppning för fiskbestånden på längre sikt. EU:s fiskeförvaltning har MSY, Maximum Sustainable Yield, som långsiktigt mål. MSY innebär att man ska hålla fiskbestånd på en nivå för maximalt hållbart uttag av fisk för konsumtion. MSY är lovvärd för de flesta arter och områden i haven; världen behöver mat och många bestånd är överfiskade och ligger långt under MSY-nivåer.

Laxen i Östersjön är dock ett uppenbart exempel på att MSY inte borde få styra överallt. MSY tar ingen hänsyn till det totala samhällsekonomiska värdet av naturresursen. Det svenska yrkesfisket av lax omsätter mindre än 10 miljoner kronor per år,

och Östersjöaxen är alltså tveksam ur hälsoperspektiv som kommersiell matfisk.

Laxen har ett mycket större värde som bas för fisketurism och sportfiske, både i havet och i våra älvar. Vi borde ha ett laxbestånd långt över MSY-nivån.

Laxen är också en topp-predator och viktig för ekosystemet i Östersjön, speciellt när torskbeståndet är svagt. Merparten av vildlaxen i Östersjön kommer från svenska älvar medan Sveriges andel av laxkvoten bara är 25 procent. Havs- och vattenmyndigheten har infört flera viktiga regler under året för att stärka vildlaxen, bland annat stopp för svenskt yrkesfiske på blandbestånd till havs, men det räcker inte om resten av Östersjölanderna fortsätter som förut. I vår bestäms sannolikt EU:s långsiktiga förvaltningsplan för laxen i Östersjön.

Det är dags för Sverige att sätta ned foten och ta initiativ för en hållbar fiskepolitik som är mer aktsam om folkhälsan, stöttar Östersjöns sargade ekosystem och ger nya jobb inom turism.

MANNI SVENSSON
ordförande för Sveriges fisketurismföretagare